

HANDELSBLAD VAN ANTWERPEN, Het, ka-
tholiek, Vlaamsgezind blad, op 4 december 1844

door L.J. Vleeschouwer gesticht. Aanvankelijk verscheen de krant driemaal per week en van 28 juni 1848 af dagelijks. De dagelijkse verschijning ging ongetwijfeld samen met de afschaffing van de zegelbelasting, waardoor de prijs van de krant aanzienlijk daalde en de verkoop steeg. De krant speelde een grote rol in de V.B. en kon rekenen op belangrijke medewerkers (o.a. J. de Laet, D. Sleenckx, E. Coremans, A. Snieders, Th. van Rijswijk, J.M. Dautzenberg, J.B. van Kerckhoven). Na het verdwijnen van Vlaemsch België in 1844, werd Het Handelsblad in 1848 het enige Vlaamse dagblad. Uit het eerste hoofdartikel bleek dat de krant een tegenhanger wilde zijn van Le Précurseur, de Antwerpse liberale krant die evenals Het Handelsblad veel belang hechtte aan het handelsleven van Antwerpen. Het blad nam een conservatief Vlaamsgezind standpunt in. Het zou echter nooit uitgroeien tot een katholiek partijblad.

In de V.B. was Het Handelsblad vooral actief vóór de Eerste Wereldoorlog. De belangrijkste figuur uit haar geschiedenis is August Snieders (z. aldaar) geweest, die hoofdredacteur was van 1 januari 1849

HET HANDELSBLAD

Der Stad en Provincie Antwerpen.

HET HANDELSBLAD verscheynt dry maal weels: Byzondig, Donderdag en Zaterdag.

ABONNEMENT.
 Per jaar:
 Voor de stad fr. 20-00
 Voor de provincien » 24-00
 Per dry maanden:
 Voor de stad » 6-50
 Voor de provincien » 6-50

Men abonneert zich bij F. P. J. Dierckx en C. S. Sleebrechts, N.° 724, in Antwerpen; of by alle postdirecteuren des rijkts. Het by aflydwerk van niet minder dan vyf maanden.

De brieven, en pakken behooren franco te worden toegezonden.

De aankondigingen worden geprijsd aan 25 centimes per regel.

3 December.

In een tyd, als die welken wy beleven, — wanneer alles zoodanig is, ingerigt dat de volkstege krachtigheid; op den loop der gebeurtenissen werkt, — wanneer de openbare meening eene magt is geworden, waal alles allengs moet voor zwichten en zich aan onderwerpen; — in zulk een tyd, heeft het *Journalisme*, hebben de tydschriften, welke de openbare meening vertegenwoordigen, eenen invloed, die zich dagelijks meer en meer doet gewaervonden. Als tolk van het volksgevoelen en van den nationalen geest, kunnen zy, wanneer zy een hunne zending getrouw blijven, een onwvcrstaenbar middel worden, om de algemeene belangen te bevorderen, het schadelijke te bestryden, en mede te werken om den hoogst mogelyken trap van nationaal getuk en welvaart te bereik.

Trenig echter is het, hier te moeten hyoegen, dat deze magt, die zulke heilzame vruchten kan dragen, ook tot den ondergang, het verderf eens volks kan gebruikt worden, en dat juist datgene hetwelk zoo veel moet bybrengen tot het algemeen welzyn, — ook het meest geschikt is om verderfelyk op de gemoeiden te werken!

Veel, zeer veel gebruik is er in ons Vaderland gemaakt, vooral gedurende deze laatste jaren, van dezen magtigen heilboom, en — het doet ons smert dit te moeten bekennen — veel, zeer veel misbruik is er ook van gemerkt geworden. Dus, die zelfde ziekte, welke oorspronkelyk bestemd was om den voortgang der algemeene belangen te verzekeren, heeft men van tier tyd doen dienen tot het bereik van byzondere oogmerken, tot het heramen van plannen ter bevordering van niet zeer prybare eigenbelangen, en tot het invoeren van uitheemsche ontwerpen, soms volstrekt strydig met hetgene onze nationale voortgang gebiedend verlangt.

Voorzeker zoude het wel te moete waerd zyn, de oorzaak van dezen toestand van zaken te onderzoeken, en welligt zou ons dit op het spoor brengen van menige wyziging, van menige verbetering, welke zoude kunnen ingevoerd worden. Doch het is hier de plaats niet om zulk eene zware taak te ondernemen.

In het vervolg zullen wy meermalen de gelegenheid hebben, om breedvoerig over dit onderwerp te spreken, en, zooveel mogelyk, eenige bestaende misbruiken te bevehchten. Een punt echter kunnen wy hier niet onaangeroerd laten voorbygaan, en dit punt is de invloed dien het uitheemsche over ons Vaderland kan hebben, of om beter te zeggen, reeds al te klaerlyklyk heeft verkreken; welke invloed van dag tot dag nog dreigt grooter te worden, en, als hy niet tegenwerkelyk werd, al onze nationale belangen in zich zou verzavelgen. Dit gevolg moet onvermydelijk plaats hebben, indien de groote meerderheid onzer dagbladen blijft voortgaan in eene taal geschreven te worden, welke niet de moederspraak is van meer dan de twee derden der belgische natie.

Deze bewering zal wel door niemand tegengesproken worden, die eenige kennis, hoe gering ook, heeft van den waren toestand der zaken. Om er de oertuiging van te verkrygen

moet men immers slechts de oogen open te slaen, en te beschouwen wat er om ons heen, in ons klein landje, dagelijks gebeurt. Is het zelfs niet zoo verre gegaen, is die invloed van uitheemsche schryvers niet op eene zoo ongelooftelyke wyze vergroet, dat een eenzelyk getal onzer langgenooten het, zich als het ware, thamen tot een vlaemsch volk te behooren?

Dit beklagen wy innig en van ganser harte. Verre zy het echter van ons, te willen voorgeen, dat er volstrekt geene andere, dan vlaemsche dagbladen in onze vlaemsche provincien zouden moeten bestaan. Zoo uitsluitend van meening zyn wy nooit geweest, zoo eenzydig in onze gedachten zullen wy nimmer worden. De fransche *Journalisten*, dit is onbetwistbaar, hebben hier te lande veel bygebragt om de openbaarheid in de handelingen van het bestuur in te voeren. Zy hebben, in eenen niet geringen graed, mede gewerkt om de constitutionele denkbeelden, die hier nog in hunne kindsheid waren, in België te versterken en te bevestigen. Met het euvel dat zy ons al te dikwyl hebben medegedeeld, is' ook somwylen iets goeds tot ons gekomen, — en voor dit goede, en voor dit verbeiden van grondwettige denkbeelden, moeten wy hun niet ondankebaar blyven.

Wat wy verlangen, wat wy begeren, wat wy eischen mogen, is: dat het by dit goede blyve, en dat wy voortaan bevyd mogen zyn van den invloed die dagelijks dieper worden dreigt te schieten. Daerheen moeten onze poogingen strekken. Om onze nationaliteit tegen de aanvallen van uitheemsche belangen te beschermen, om niet door de kuiperyen en onderwindingen onzer zuidelyke naburen overmagtigd te worden, moeten wy alle onze krachten inspannen. Wy kunnen den franschen invloed door gekleefheid aan ons bestaan als volk allerkrachtigst bekeken. Wy willen, wy moeten en wy zullen onafhankelyk blyven. Onze nationale belangen zyn de eenigste stoffelyke belangen waar aen wy ons geheel moeten toewyden.

Deze stryd tegen den vreemden invloed waarmede wy bedreigt worden, kan alleen met goed gevolg aangehouden worden door vlaemsche bladen. Nederdtsche tydschriften stellen de onoverkomelykste hinderpalen daer, tegen het indringen van anti-nationale denkbeelden; want deze schriften zyn voor fransche schryvers ontoegankelyk, en de uitwerking op het volk is immer het krachtigst in de volkstaat.

Hoe groot de noodzakelykheid ook zy, vooral in de tegenwoordige omstandigheden, voor het getuk des lands ten stryde te trekken, is het echter een be-reuensveerdige waarheid, dat het getal vlaemsche stemmen die zich ten dezen opzigte laten hooren, in vergelyk met de fransche, zoo onaanmerkelyk is. En om er deze nederdtsche tolken der openbare meening, zyn er nog vele die als ingesluimd zyn, en in de beklagelykste werkeloosheid gedompeld blyven.

Het is, vermenen wy, meer dan tyd, dat men ontwake en zich tot het verdedigen des vaderlandschen welstands bereide. Het oogmerk is gekomen om alles in het werk te stellen tot bevordering van het velzyn des volks. Nooit veelal licht waren de omstandigheden meer dringend, vooral in

helgense de handelszaken onzer stad Antwerpen betreft; nooit is het meer noodig geweest, dat een ieder het zyne by brenge, opdat de belangen der ingezetenen niet opgeoffert worden.

Dit zyn de redenen die ons bewegen hebben, een nieuw nederdtsch dagblad uit te geven, waarin de belangen van het land met de vurigste zult en zorg zullen verdedigt worden, en waarin wy alles zullen ter harte nemen, wat maer eenigzins kan strekken om den welstand, zoo zedelyk als stoffelyk, van het vlaemsche volk, te bevorderen.

De benaming van ons blad, HET HANDELSBLAD, duidd genoegzaam aan, welk het voornaemste doel onzer poogingen zal zyn. Wy zullen het als eene plicht aenzien onze lezers bekend te maken met alles wat betrekking heeft tot nyverheid en handel. Dit zal voor een ieder belangryk wezen; — want is het niet door het bloeigen van handel en nyverheid, dat het ons vaderland zal mogelyk zyn tot den hoogsten trap van welvaart te klimmen? Is het niet door het bloeigen van handel en nyverheid, dat het der Schied stad zal gegeven zyn haren alouden luister te herwinnen?

Dit blad zal den vooraal den handel toegewyd. Het zy zyne taak, met kracht van taal en rede, den handel voor te steun. In dier voege, zullen wy mogen hopen onze niggave inderdaad weerdig te maken van den titel dien wy hebben aangenomen, en met regt en waarheid zal het een HANDELSBLAD mogen geheeten worden.

Er heeft zich onzer dagen, onder de uitgevers van dagbladen, een gebruik ingedrongen, hetwelk zoo algemeen is geworden dat men niet kan weigeren er zich aen te onderwerpen, om straffe van geranschikt te worden, onder de lieden die niet met de begrippen der eeny voorwaerds willen streven. Dit gebruik, dat byna eene wet is geworden, bestaat in het plaatsen van een *feuilleton* of mengelwerk in politieke tydschriften. Dat deze *feuilletons* veel kwaeds kunnen stichten is onbetwistbaar. Wy zouden ons derhalve onthouden dit algemeen voorbeeld te volgen, indien wy niet in aanmerking namen dat wy, door eene goede kofus van mengelschriften, dit gevaer geheel vermijden konden. Dit heeft ons doen besluiten, ons naer het zoo diep ingeworteld gebruik te voegen; vast voornemende, dat wy echter nooit iets in onze kolommen zullen opnemen, dat niet door iedereen met goedwilligheid moge getezen worden. Daardoor hopen wy de goedkeuring aller weldenkende en zedemennende personen mede te sleepen.

Met een woord, steeds zullen onze poogingen strekken, om met den geest des tyds voorwaerts te treden; ons nagaan wel in acht nemende, tegen datgene wat de godsdienstige of zedelyke denkbeelden des volks zou kunnen benadeelen. *Voortuiging* zal steeds onze leus zyn; maar voortuiging in het goede, in het zedige, in datgene van dien moreelen, den verstandelyken toestand des volks kan verbeteren en verhoogen.

tot 10 juli 1900. Hij werd in 1901 opgevolgd door Jan van Menten, die het blad leidde tot aan de Tweede Wereldoorlog en een Vlaams-Belgisch standpunt innam. Het Handelsblad, dat in de Eerste Wereldoorlog zijn publikatie vrijwillig staakte en tijdens de Tweede Wereldoorlog niet verscheen, nam in de periode na de bevrijding in 1944, o.m. onder invloed van zijn redacteur Bruno de Winter, de verdediging op van hen die door de repressie al te zwaar waren getroffen. Het verdedigde de politiek van de Vlaamse vleugel van de Christelijke Volkspartij, maar op een onafhankelijke wijze. In 1957 werd Het Handelsblad in de Standaard-groep opgenomen en verscheen voortaan als kopblad van die groep.

LITERATUUR: J. Persyn, *August Snieders en zijn tijd*, I-II (1925-'26) en III (z.j.); - *Jubel-Album van Het Handelsblad van Antwerpen, 1844-1944* (z.j.); - *Jubelnummer 1844-1955. Het Handelsblad* (z.j.). ELS DE BENS en GASTON DURNEZ